



وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی

معلم و مرکز ساینس

ریاست عمومی انکشاف نصاب

و تألیف کتب درسی

# هنر رسامی

صنف چهارم



درسی متعلق به وزارت معارف بوده خرید و  
آن در بازار جداً ممنوع است. با متخلفین  
قانونی صورت می گیرد.





وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی، تربیة  
معلم و مرکز ساینس  
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی  
و تألیف کتب درسی

# هنر سامی

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۰ ه. ش.

## کمیته های تألیف، تحقیق و تدقیق کتاب

### I. مؤلفان:

۱. محمدظاهر طاهری، آمر دیپارتمنت آرت و هنر ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
۲. سید انور میچنخیل، عضودیپارتمنت آرت و هنر ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
۳. نفیسه پوپلزی، عضودیپارتمنت آرت و هنر ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.

### II. مطالعه و تأیید:

#### شورای ملی:

اعضای کمیسیونهای امور دینی، معارف و تحصیلات عالی ولسی جرگه و مشرانو جرگه.

### III. تحقیق و تدقیق:

#### پوهنتون کابل:

پوهندوی محمد رفیق رفیق، استاد پوهنځی ادبیات پوهنتون کابل.

#### اکادمی علوم:

۱. معاون سرمحقق شریف الله، عضو علمی اکادمی علوم.
۲. سر محقق عبدالواجد واجد، عضو علمی اکادمی علوم.

#### وزارت معارف:

۱. عبدا لجلیل آخندزاده، عضو دیپارتمنت ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
۲. حفیظ الله منیر، عضو دیپارتمنت آرت و هنر ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
۳. محمد غالب الله یار، عضو دیپارتمنت آرت و هنر ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
۴. احمد شقیق برنایار، استاد لیسه مسلکی هنرها.
۵. بلقیس احمدی، استاد لیسه مسلکی هنرها.

### IV. کمیته بررسی محتوا، مسایل دینی، سیاسی و فرهنگی:

- ۱- داکتر عطاء الله واحدیار مشاور ارشد وزارت معارف و رئیس نشرات.
- ۲- دکتور محمد یوسف نیازی، مشاور وزات معارف.

### V. کمیته نظارت تحقیق و تدقیق:

- دکتور اسد الله محقق معین انکشاف نصاب تعلیمی، تربیة معلم و مرکز ساینس
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژه انکشاف نصاب تعلیمی
- معاون سرمؤلف عبدالظاهر گلستانی رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

کمپوز و دیزاین: حمیدالله غفاری و میر محمد سهیل انصاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



دا وطن افغانستان دی      دا عزت د هر افغان دی  
کور د سولې کور د تورې      هر بچی یې قهرمان دی  
دا وطن د ټولو کور دی      د بلوڅو د ازبکو  
د پښتون او هزاره وو      د ترکمنو د تاجکو  
ورسره عرب، کوچري دي      پامپریان، نورستانیان  
براهوي دي، قزلباش دي      هم ایماق، هم پشه یان  
دا هیواد به تل ځلیري      لکه لمر پر شنه آسمان  
په سینه کې د آسیا به      لکه زړه وي جاویدان  
نوم د حق مودی رهبر      وایو الله اکبر وایو الله اکبر

## بسم الله الرحمن الرحيم

### پیام وزیر معارف

#### معلمان و شاگردان عزیز،

تعلیم و تربیه اساس انکشاف و توسعه هر کشور را تشکیل می دهد، نصاب تعلیمی یکی از عناصر مهم تعلیم و تربیه می باشد که مطابق انکشافات علمی و نیازمندی های معاصر جامعه وضع می گردد، واضح است که انکشافات علمی و نیازمندی های جامعه همواره در حال تطوّر می باشد؛ بناء لازم است نصاب تعلیمی نیز به صورت علمی و دقیق انکشاف نماید. البته نباید نصاب تعلیمی تابع تغییرات سیاسی، نظریات و تمایلات اشخاص گردد.

کتابی که امروز در دسترس شما قرار دارد بنابر همین مشخصات تهیه و ترتیب گردیده است، موضوعات علمی مفید در آن اضافه شده است، فعال نگه داشتن شاگردان در عملیه تدریس جزء پلان تدریس گردیده است.

امیدوارم تدریس این کتاب با استفاده از روش های آموزش فعال مطابق رهنمود ها و پلان تعلیمی تعیین شده صورت گیرد، و اولیای شاگردان نیز در تعلیم و تربیه با کیفیت دختران و پسران خود همکاری متداوم نمایند، تا اهداف و آروزهای نظام معارف بر آورده گردیده، نتایج و دست آوردهای خوبی برای شاگردان و کشور ما داشته باشد.

من باور دارم که استادان و معلمان گرانقدر ما در تطبیق مؤثر نصاب تعلیمی رسالت و مسؤولیت بزرگ دارند.

وزارت معارف همواره تلاش می نماید تا نصاب تعلیمی معارف مطابق اساسات دین مبین اسلام، حس وطن دوستی و معیار های علمی با در نظر داشت نیازمندی های مبرم جامعه ما انکشاف نماید.

در این عرصه از تمام شخصیت های علمی و دانشمندان تعلیم و تربیه کشور و اولیای محترم شاگردان تمنا دارم، تا با ارائه نظریات و پیشنهادات سالم و مفید خویش مؤلفان ما را در بهبود بیشتر تألیف کتب درسی یاری نمایند.

از همه دانشمندانی که در تهیه و ترتیب این کتاب سهم گرفته اند، و از مؤسسات محترم ملی و بین المللی و سایر کشور های دوست که در تهیه و تدوین نصاب تعلیمی جدید و طبع و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند صمیمانه اظهار امتنان و قدردانی می نمایم.

و من الله التوفیق

فاروق «وردک»

وزیر معارف جمهوری اسلامی افغانستان

## فهرست عناوین

درس	صفحه
۱- خربوزه .....	۲-۱
۲- خربوزه .....	۴-۳
۳- کله فیل .....	۶-۵
۴- کله فیل .....	۸-۷
۵- بادنجان سیاه .....	۱۰-۹
۶- کار دستی .....	۱۲-۱۱
۷- سیب و برگ .....	۱۴-۱۳
۸- درخت و برگ .....	۱۶-۱۵
۹- سیب و درخت .....	۱۸-۱۷
۱۰- بادنجان رومی .....	۲۰-۱۹
۱۱- کله پرنده گان .....	۲۲-۲۱
۱۲- پرنده .....	۲۴-۲۳
۱۳- پرنده .....	۲۶-۲۵
۱۴- کار دستی .....	۲۸-۲۷
۱۵- کله حیوان .....	۳۰-۲۹
۱۶- حرکات کله اسپ .....	۳۲-۳۱
۱۷- رنگ آمیزی کله اسپ .....	۳۴-۳۳
۱۸- خوشه انگور .....	۳۶-۳۵
۱۹- خوشه انگور .....	۳۸-۳۷
۲۰- پروانه ها .....	۴۰-۳۹

۲۱- اشکال ابتکاری.....	۴۱-۴۲
۲۲- دیزاین.....	۴۳-۴۴
۲۳- دیزاین ابتکاری.....	۴۵-۴۶
۲۴- دیزاین.....	۴۷-۴۸
۲۵- رسم تخیلی.....	۴۹-۵۰
۲۶- شکل ابتکاری.....	۵۱-۵۲
۲۷- اشکال ابتکاری.....	۵۳-۵۴
۲۸- گل های کاغذی.....	۵۵-۵۶
۲۹- دو رنگ بیطرف.....	۵۷
۳۰- رسم تخیلی.....	۵۸



هدف: شناخت شاگردان با ترسیم نمودن خربوزه با خطوط بیرونی و پرداز توسط پنبسل نرم.

پرسشها:



- خربوزه دارای کدام رنگها می باشد؟
- خربوزه در کدام فصل سال پیدا می شود؟



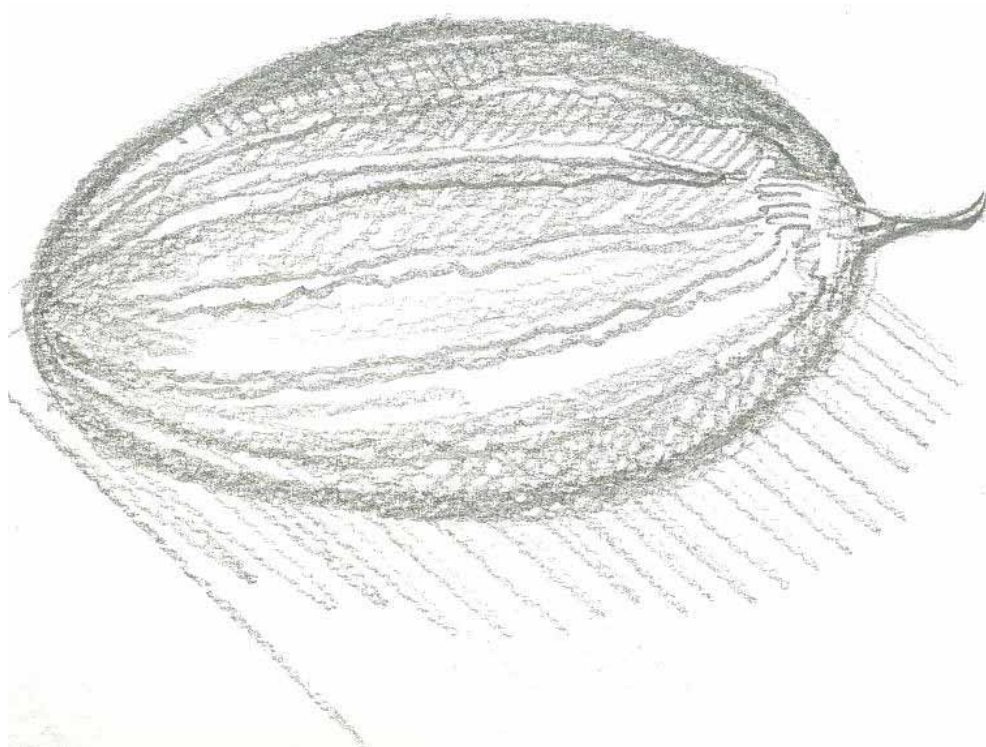
معلم محترم:

- ♦ خربوزه را بداخل چوکات هندسی بالای تخته صنف کار نموده شاگردان را رهنمایی کنید تا که از شکل فوق و شکل تخته صنف استفاده نمایند، آنها را در فعالیت داده شده کمک نمایید.

فعالیت:



- ♦ شاگردان شکل خربوزه را با ترسیم خطوط اندازه گیری و بعد خطوط بیرونی آن را ترسیم نموده، توسط پرداز، سایه و روشن آن را بر جسته سازند.



ارزیابی:

- ♦ آیا دید درست در شکل داده شده است؟
- ♦ آیا درک خطوط بیرونی تصویر فهمیده شده یا نه؟

تمرین خانه:



شاگردان با فکر خود شکل قاش شده خربوزه را ترسیم نمایند.

هدف: درک شاگردان در ترسیم و رنگ آمیزی خربوزه.

پرسشها:



- آیا در باره ساختار و رنگ خربوزه چیزی گفته می توانید؟
- از کدام ولایت خربوزه به کابل آورده می شود؟



معلم محترم:

♦ در باره ساختار خربوزه ها و رنگ آنها به شاگردان معلومات داده در قسمت ترسیم و رنگ آمیزی ایشان را رهنمایی نموده، کار هر یک را ارزیابی نمایید.

فعالیت:



♦ شاگردان شکل فوق را با خطوط خفیف شکل دهی (رسم) و مطابق رهنمایی استاد در قسمت رنگ آمیزی آن عمل کنند.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان میتوانند رنگ ها را درک کنند و در جای مناسب به کاربرند؟
- ♦ آیا شاگردان هنگام رسم کردن در صفحه، تناسب را مراعات کرده اند؟

تمرین خانه:



یک نوع خربوزه رسم شود.



## کله فیل

هدف: آشنایی شاگردان با ساختمان و طرز ترسیم کله فیل.

پرسشها:



- آیا ساختن کله فیل در نقاشی مودل خوب است از چه نگاه؟
- در بارهٔ جسامت و قوت فیل چیزی گفته می توانید؟



معلم محترم:

♦ کله فیل را با در نظر داشت فورم هنری آن بالای تخته صنف شکل دهی (رسم) نموده، شاگردان آنرا با شکل فوق در نظر گرفته به گروپ ها تقسیم شوند، سپس هر گروپ کله فیل را بطور جداگانه کار نموده، کار خویش را به گروپ های دیگر نشان بدهند و از کیفیت کار هر گروپ به تمام شاگردان معلومات داده تا باعث تشویق آنها گردد.

فعالیت:



♦ هر گروپ در بارهٔ کله فیل فکر نموده و آن را مطابق کار استاد و شکل فوق شکل دهی (رسم) نمایند و کار هر گروپ به گروپهای دیگران نشان داده شود.



ارزیابی:

- ◆ آیا طرح شکل کله فیل در جای مناسب آن کار شده است؟
- ◆ آیا پاکی و نظافت اثر هنری در نظر گرفته شده است؟.

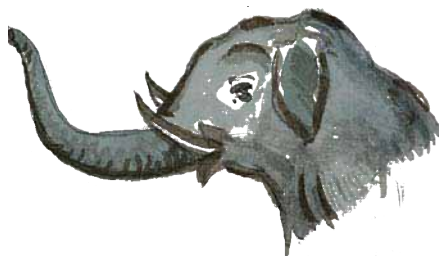
## کله فیل

هدف: آشنا ساختن شاگردان به طرز ترسیم و خطوط بیرونی کله فیل.

پرسشها:



- فیل ها در کدام مناطق زنده گی دارند؟
- آیا در افغانستان فیل ها بود وباش دارند؟



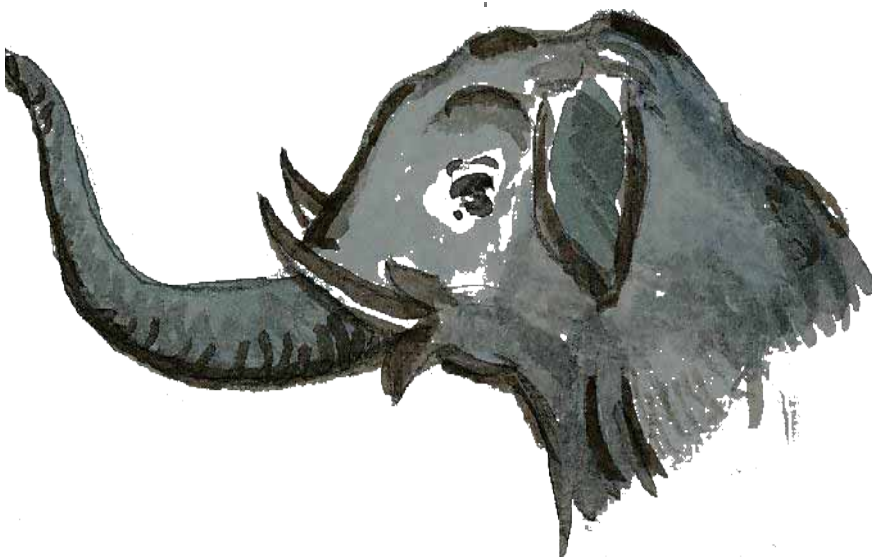
معلم محترم:

♦ بعد از ارائه سوالهای شاگردان، جوابات درست را به آنها بگوئید و طرق درست ترسیم نمودن کله فیل را بالای ایشان با در نظر داشت شکل فوق کار کرده، آنها را در رنگ آمیزی کمک نمایید.

فعالیت:



♦ شاگردان بعد از ارایه جوابات شکل فوق را با دقت دیده و مطابق آن شکل دهی (رسم) نموده رنگ آمیزی نمایند و از استاد هم کمک بگیرند.



ارزیابی:

♦ آیا علاقه مندی به رنگ آمیزی پیدا نموده اند؟

تمرین خانه:



فیل را ترسیم و رنگ آمیزی نمایید.



## بادنجان سیاه

درس پنجم

هدف: آشنا ساختن شاگردان با رسم و پردازها.

پرسشها:



- آیا بادنجان سیاه درخت دارد؟
- آیا تفاوت رنگ، پوست و مغز بادنجان را گفته می توانید؟



معلم محترم:

♦ شاگردان را به گروپ ها تقسیم نمایید هر گروپ در باره شکل دهی (رسم) داخل چوکات و پرداز آن بین خود مشوره کنند و بعد از تکمیل شکل هر گروپ کار خود را به گروپهای دیگر نشان بدهد. آنها را تشویق و رهنمایی کنید و به ایشان بفهمانید که از پردازها استفاده دقیق نمایند.

فعالیت:



♦ شاگردان در هر گروپ با هم مشوره نموده شکل فوق را ترسیم نمایند، بعد اثر خود را به گروپهای دیگر نشان دهند تا باعث دلچسپی شان در هنر نقاشی گردد.



ارزیابی:

♦ آیا از پیداوار ساده محیطی استفاده کرده اند؟

♦ آیا از خود ابتکاری نشان داده اند؟

تمرین خانه:



شاگردان مطابق رسم فوق چند بار به ترسیم آن بپردازند!

هدف: آشنا ساختن شاگردان با رنگ آمیزی کار دستی بادنجان سیاه .

پرسشها:



- چطور می توان از مواد ساده یک بادنجان سیاه را کار دستی ساخت؟
- توسط کدام رنگ ها بادنجان سیاه را رنگ آمیزی می نمایید؟



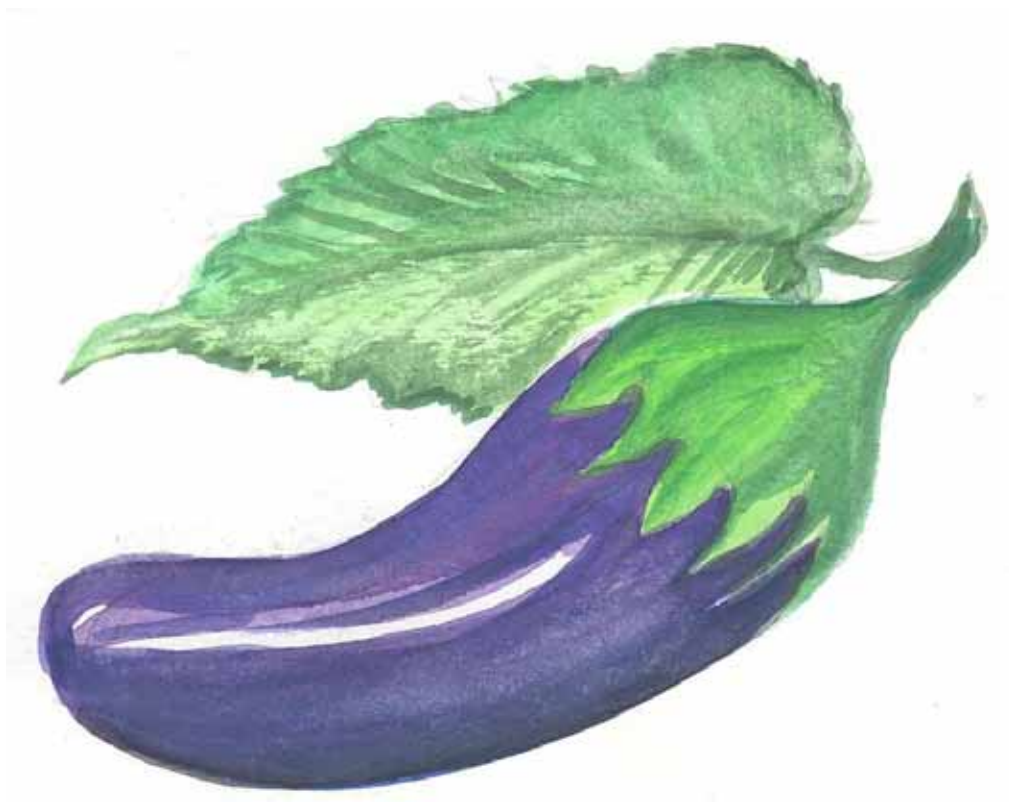
استاد محترم:

- ♦ در ساختن کار دستی بادنجان سیاه بعد از تکمیل نمودن، شاگردان را در قسمت رنگ آمیزی و نواقص کارشان متوجه ساخته، گفته شود که از مواد دست داشته محیطی استفاده نمایند.

فعالیت:



- ♦ شاگردان از گل و یا از مواد مختلف دیگر غرض ساختن کار دستی بادنجان سیاه استفاده نمایند و از رهنمایی معلم هم استفاده کنند.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان قوه ابتکار در ساختن کار دستی از خود نشان داده اند؟
- ♦ آیا شاگردان استفاده درست از مواد محیطی نموده اند؟

تمرین خانه:



یکی از سبزیها.

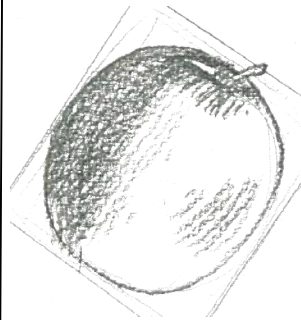
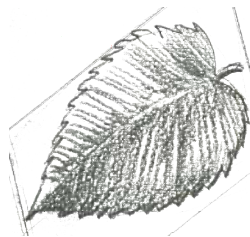


هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم سیب و برگ.

پرسشها:



- سیب از چه بدست می آید؟
- خوردن سیب چه فایده دارد؟



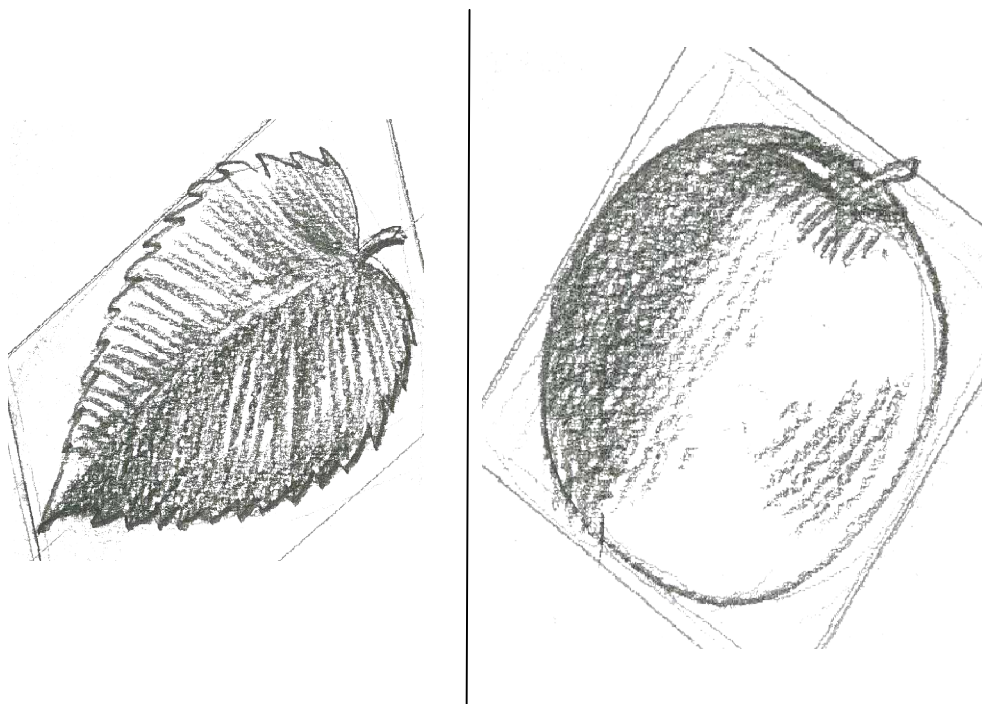
معلم محترم:

♦ سیب را مطابق اشکال فوق روی تخته صنف با در نظر داشت اساسات آن رسم نموده و در باره اساسات، سایه و روشنی اشکال به شاگردان معلومات ارایه بدارید و در اجرای فعالیت آنها را راهنمایی کنید.

فعالیت:



♦ شاگردان در اثنای ترسیم سیب توسط معلم، روی تخته صنف بدقت نگاه کنند و شکل مطلوب را از روی کتاب با در نظر گرفتن کار معلم شکل دهی (رسم) و پرداز بدهند.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان مراعات نمودن خطوط در شکل دهی (سکیچ) داخل چوکات را مراعات نموده اند؟
- ♦ آیا شاگردان سایه، روشنی و پرداز مطابق شکل داده شده مراعات نموده اند؟

تمرین خانه:



شاگردان مطابق میل خود کار کنند.

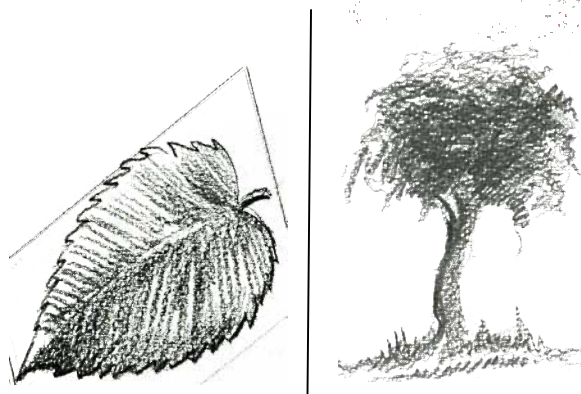
## درخت و برگ

هدف: آموختن شاگردان از رسم نمودن درخت و برگ.

پرسشها:



- درخت سیب در کدام فصل سال گل و برگ می کند؟
- سیب در کدام مناطق کشور نتیجه خوب میدهد؟



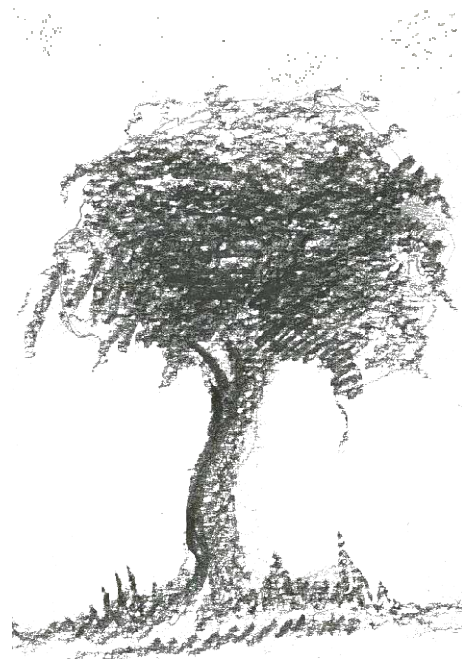
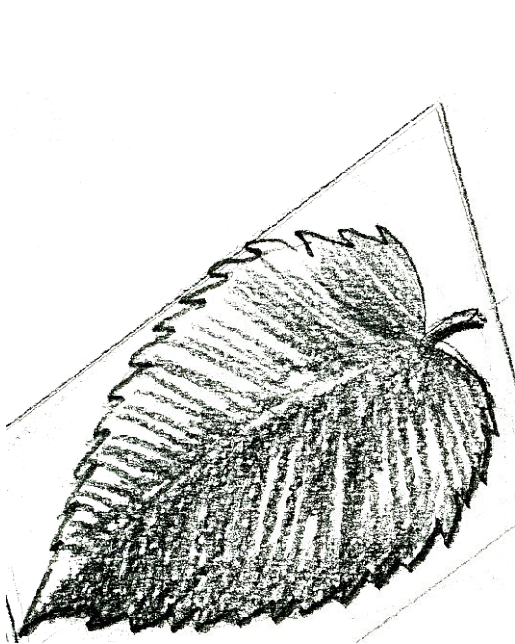
معلم محترم:

♦ شاگردان را به گروپ ها تقسیم نمائید، در باره خطوط بیرونی درخت و برگ هر گروپ باهم مشوره نموده، در سکیچ آنها را روی تخته صنف کمک کنید و کار هر گروپ را پیش روی صنف و یا ذریعه اشکاستیپ به دیوار های صنف نصب نموده، ایشان را تشویق نمائید.

فعالیت:



شاگردان را به گروپ ها تقسیم کنید، هر گروپ با در نظرگیری اشکال فوق و تخته صنف باهم مشوره و در قسمت خلاصه طرح معلومات حاصل و آن را ترسیم نمایند



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان حس ابتکار خود را بروز داده اند؟
- ♦ آیا شاگردان استفاده از خطوط ضعیف و قوی را نمایش داده اند؟

تمرین خانه:



- ♦ مطابق میل تان یک شکل درخت را کار کنید.



## سیب درخت

درس نهم

هدف: شناخت شاگردان از آمیزش رنگها در سیب و درخت.

پرسشها:



- رنگ سیب از رنگ برگ آن چه فرق دارد؟
- در سیب و درخت کدام رنگها را مشاهده می کنید؟



معلم محترم:

♦ در ترسیم درخت سیب و سیب بالای شاگردان آنان را در رنگ آمیزی رهنمایی کنید و کارهای ایشان را غرض ارزیابی و تشویق در صنف به نمایش بگذارید.

فعالیت:



♦ شاگردان به دقت اشکال فوق را دیده و آن را با خطوط خفیف شکل دهی رسم نمایند، بعد رنگ آمیزی کنند. معلم در قسمت رنگ آمیزی به آنها همکاری نماید.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان نظافت و پاکی شکل هنری را مراعات نموده اند؟
- ♦ آیا شاگردان رنگ آمیزی را مطابق اشکال فوق انجام داده اند؟

تمرین خانه:



شاگردان بالای رنگ های ترکیبی تمرین زیاد نمایند.

## بادنجان رومی

درس دهم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز ترسیم ذریعۀ خطوط بیرونی با در نظر گرفتن فورم شکل و رنگ آمیزی آن.

پرسشها:



- از رنگ آمیزی بادنجان رومی چه احساس می کنید؟
- خوردن بادنجان رومی چه فایده دارد؟



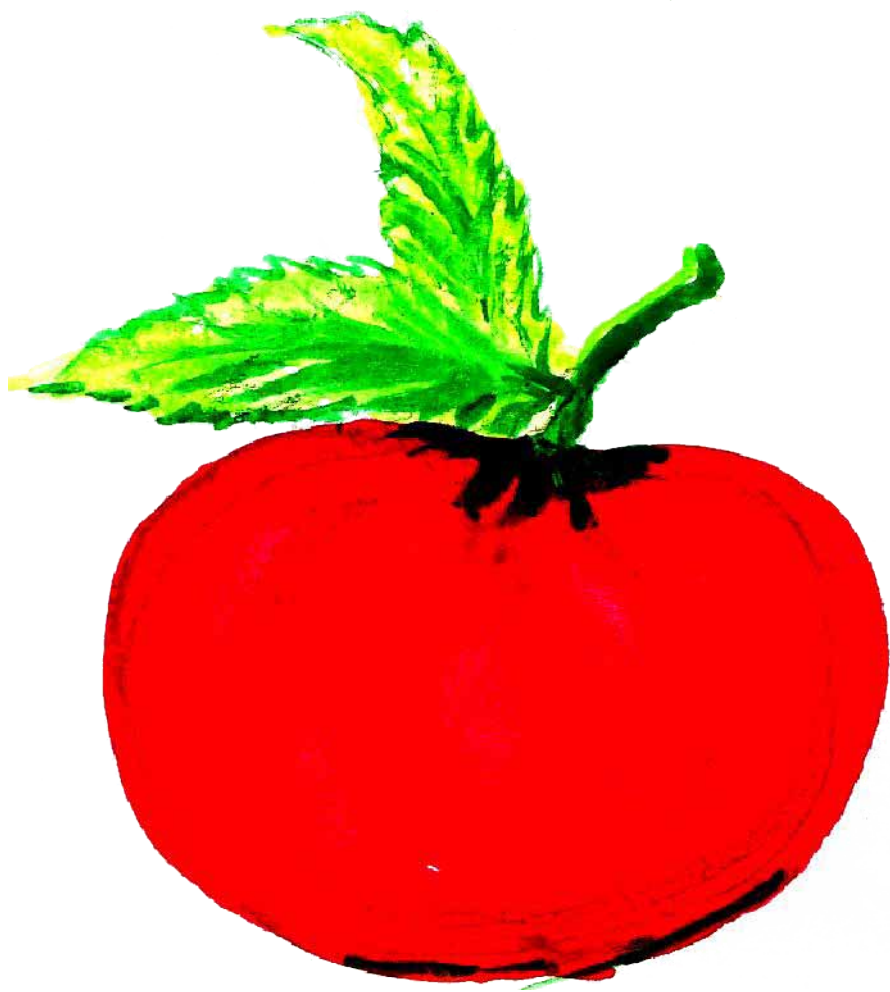
معلم محترم:

♦ به شاگردان فهمانده شود که در رنگ آمیزی از حوصله مندی کار گرفته با دقت ترسیم و رنگ آمیزی نمایند اگر رسم آنها در همان ساعت درسی تکمیل نمی شود می توانند منحیث تمرین در خانه رنگ آمیزی کنند و شما در صنف طرق آمیزش رنگها را با استعمال آن به ایشان تشریح کنید.

فعالیت:



♦ شاگردان به دقت بادنجان رومی را شکل دهی (رسم) نموده و از رنگهای مناسب در شکل استفاده شود و اگر رسم در صنف تکمیل نشد آن را در خانه تکمیل نمایند.



ارزیابی:

- ♦ آیا تناسب کاغذ در نظر گرفته شده است؟
- ♦ آیا در تصویر رنگ مناسب آن استعمال شده است؟



## کله پرنده گان

هدف: ترسیم و پرداز شکل پرنده ها.

پرسشها:



- این اشکال را با کدام رنگها رنگ آمیزی می نمائید؟
- پرنده ها در کجا زنده گی می کنند؟



معلم محترم:

♦ شاگردان را به گروپ ها تقسیم نموده در باره (کله پرنده ها) فکر کرده و هر گروپ مطابق ذوق خویش با در نظر داشت شکل فوق (کله) یکی از پرنده ها را با خطوط بیرونی و پرداز کار کنند، کار هر گروپ را پیش روی صنف به نمایش بگذارید که با عث تشویق آنها گردد.

فعالیت:



♦ شاگردان هر گروپ یکی از اشکال را مطابق خواست شان ترسیم نموده، سایه و روشن را توسط پرداز نشان بدهند و غرض نمایش پیش روی صنف بگذارند.



ارزیابی:

♦ آیا شاگردان انتخاب شکل، سایه و روشنی را ذریعه پرداز در نظر گرفته اند؟

تمرین خانه:



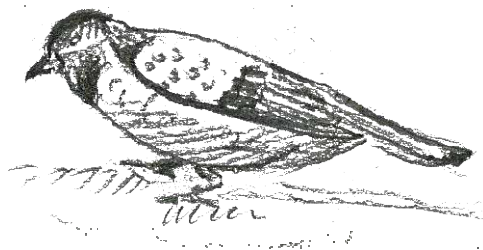
یکی از کله پرنده ها را تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان به طرز شکل دهی (سکیچ) کردن و سایه روشن توسط پردازها.

پرسشها:



- پرنده های خانه گی و دشتی از هم چه فرق دارند؟
- پرنده های که در وطن ما یافت می شوند نام گرفته می توانید؟



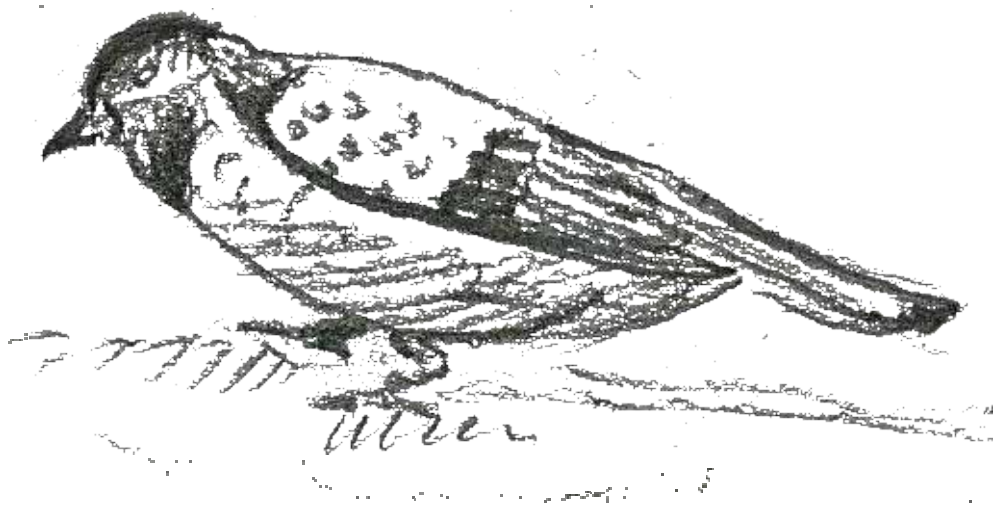
معلم محترم:

♦ بعد از ارائه جوابات شاگردان جواب درست را بگویید و سکیچ منظم اشکال را با سایه و روشن ذریعۀ پردازها به آنها بفهمانید و ایشان را به جزئیات و اندازه گیری آشنا سازید.

فعالیت:



♦ شاگردان یکی از اشکال دیگر پرندها را نظر به علاقه شان رسم بعد با رهنمائی استاد پرداز بدهند، کوشش شود، که تناسب را در نظر بگیرند.



ارزیابی:

- ◆ شاگردان از اشکال مختلف چه برداشت، نموده اند؟
- ◆ آیا شاگردان در شکل تناسب را در نظر گرفته اند؟



هدف: درک دقیق رنگهای شکل داده شده با خطوط بیرونی.

پرسشها:



- کدام رنگ را دوست دارید و چرا؟
- در شکل انتخابی خود کدام رنگها را دیده می توانید؟



معلم محترم:

- ♦ شاگردان را در قدم اول متوجه اشکال بسازید که تناسب و رنگهای موجود در شکل دقیقاً درک کنند و آن را بصورت عملی بالای ایشان تطبیق نمایید تا باعث تشویق آنها گردد.

فعالیت:



- ♦ شاگردان اشکال بالا را به دقت نگاه کنند و آن را با در نظر داشت تناسب شکل دهی (رسم) نموده و بعد به رنگ آمیزی بپردازند.



ارزیابی:

- ◆ آیا شاگردان در شکل دهی (رسم) دقیق شده اند؟
- ◆ آیا رنگها به جای مناسب شکل استعمال شده است؟

## کاردستی

### درس چهاردهم

هدف: درک درست از اسکلیت بندی یک شکل بخاطر ساختن کار دستی.

#### پرسشها:



- موادی که در ساختن یک کار دستی بکار میرود نام گرفته می توانید؟
- ساختن کاردستی چه فایده دارد؟



#### معلم محترم:

♦ برای ساختن کاردستی شاگردان به جواب سوالهای ایشان بپردازد و آنها را متوجه سازید که از مواد ساده محیطی استفاده کنند، در قسمت اسکلیت بندی آنان را رهنمائی نموده، بعد ایشان را کمک نمائید که شکل تکمیل شده خود را رنگ آمیزی نمایند.

#### فعالیت:



♦ شاگردان در قدم اول تناسب را در نظر گرفته اسکلیت بندی (پرنده) را بعد از تکمیل شکل، رنگ آمیزی نموده و رهنمائی معلم را در نظر بگیرند.



ارزیابی:

- ◆ آیا تناسب شکل در نظر گرفته شده است؟
- ◆ آیا استفاده از مواد محیطی در شکل صورت گرفته است؟

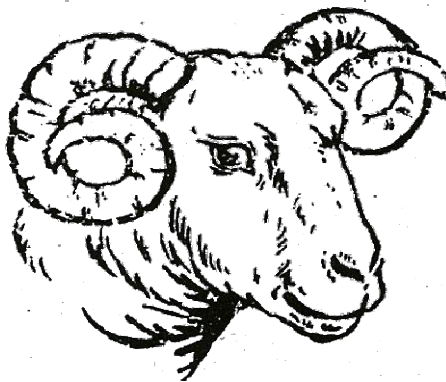


هدف: آشنا ساختن شاگردان به طرز ترسیم کله حیوانات و تناسب آن.

پرسشها:



- در قسمت حیوانات چه معلومات دارید ؟
- آیا حیوانات اهلی را نام گرفته میتوانید؟



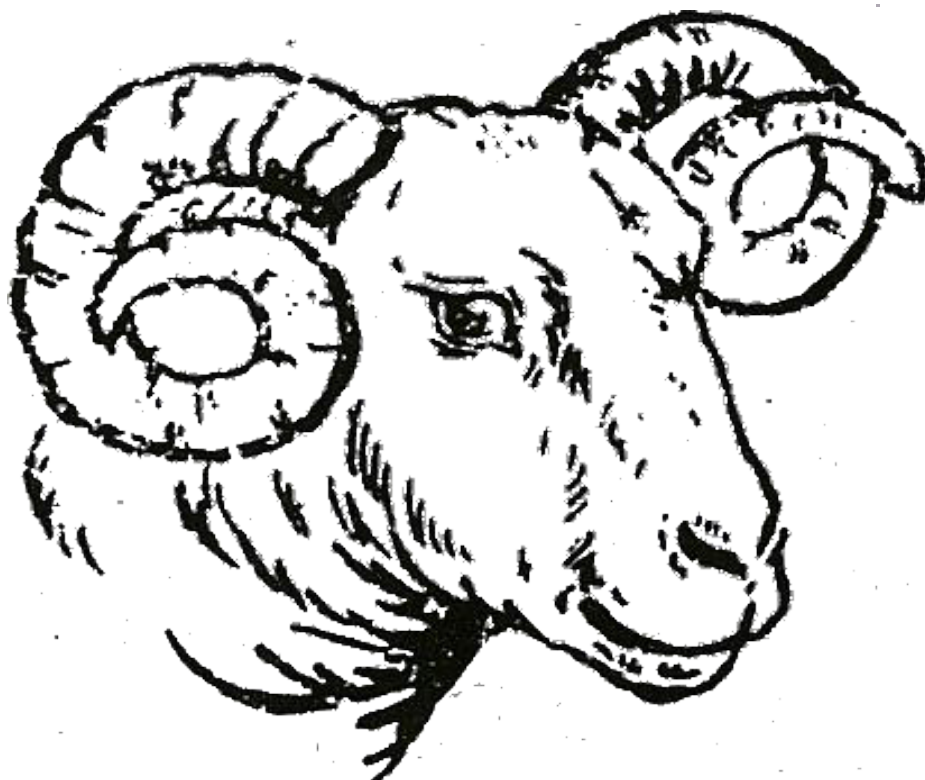
معلم محترم:

♦ جواب درست سوالات را ارائه نموده، طرز درست رسم کردن یکی از اجزای حیوانات را به شاگردان بفهمانید و کار هر شاگرد را در گوشه کتابچه شان اصلاح نموده آنها را به تمرین رسامی تشویق نمایید.

فعالیت:



♦ شاگردان مطابق شکل فوق یکی از اشکال دیگر را ذریعۀ پنسل با در نظر گرفتن تناسب و خطوط خفیف رسم کنند، بعد آن را در خانه هم تمرین نمایند و پرداز بدهند.



ارزیابی:

♦ آیا انتخاب شکل و طرز ترسیم آن را یاد گرفته اند؟

♦ تناسب در نظر گرفته شده است ؟

## حرکات کله اسپ

هدف: آشنایی شاگردان با طرز شکل دهی (سکیچ) کله اسپ در حال حرکات.

پرسشها:



- اسپ از جمله کدام حیوانات است در باره رنگهای اسپ چه گفته می توانید؟
- چرا اسپ را مردم خوش دارند؟



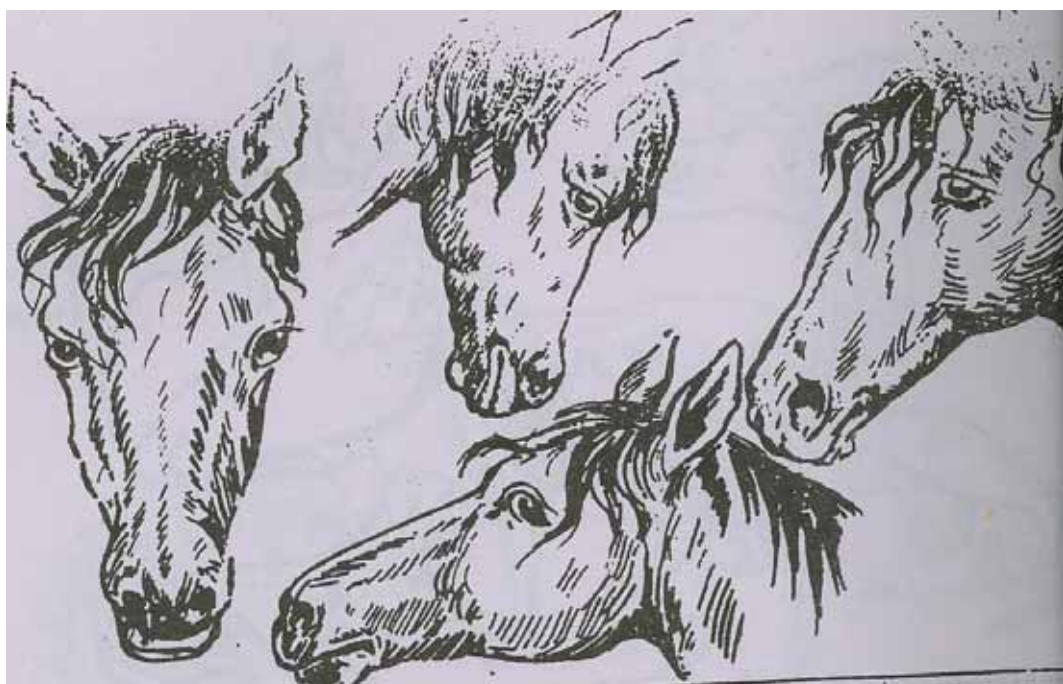
معلم محترم:

- ♦ شاگردان را به گروپها تقسیم نموده و هر گروپ یکی از حرکات کله اسپ را ترسیم نمایند و طریق پرداز وسایه و روشن را برایشان رهنمایی کنید.

فعالیت:



- ♦ شاگردان یکی از حرکات کله اسپ را مطابق ذوق خویش شکل دهی (رسم) نموده و پرداز بدهند.



ارزیابی:

- ◆ آیا شکل دهی (رسم) و حرکات به صورت درست کار شده است ؟
- ◆ آیا سایه و روشن توسط پردازها مراعات شده است ؟



## رنگ آمیزی کلهٔ اسپ

هدف: آشنا شدن شاگردان با رنگهای که در اسپ مشاهده می شود.

پرسشها:



- آیا رنگهای که در اسپ می بینید از ترکیب کدام رنگها بدست آمده است؟
- از کدام رنگ اسپ خوش تان می آید؟



معلم محترم:

♦ اسپ را بالای شاگردان شکل دهی (رسم) نموده، بعد از رسم مطابق رنگ شکل رنگ آمیزی کنند. شما در قسمت رنگ آمیزی آنها رهنمائی کرده و جواب درست سوالات را به ایشان بگویید.

فعالیت:



♦ شاگردان اولاً کله اسپ را رسم نموده، بعد آن را رنگ آمیزی کنند و کوشش نمایند که رنگ آمیزی شان مطابق شکل باشد.



ارزیابی:

- ◆ آیا رنگ آمیزی مطابق اصل کار شده است؟
- ◆ در ترکیب رنگها تا چه اندازه مهارت نشان داده شده است؟

تمرین خانه:



بار دیگر کله اسپ را در خانه ترسیم و رنگ آمیزی کنید؟

## خوشه انگور

هدف: آموزش شکل دهی (سکیچ) و پرداز خوشه انگور.

### پرسشها:



- چند قسم انگور را می شناسید؟
- انواع انگور را نام بگرید؟



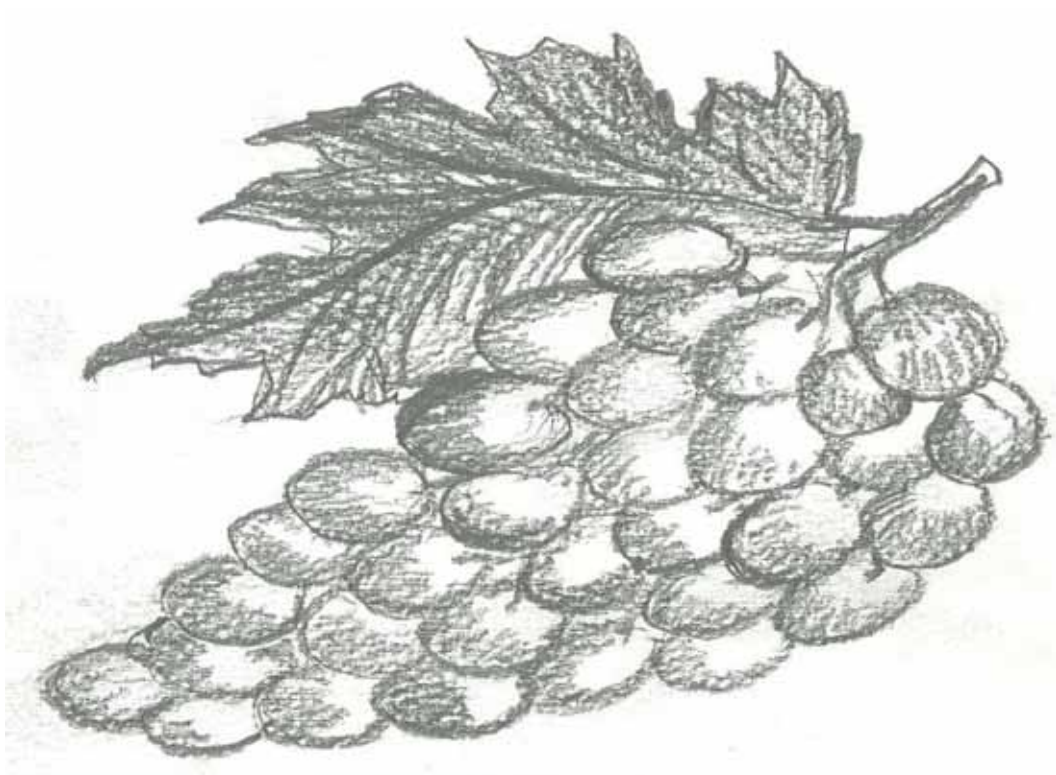
### معلم محترم:

- ♦ طرز شکل دهی (رسم) و پرداز دادن خوشه انگور را به شاگردان بفهمانید، آنها را در مورد سایه و روشن رهنمایی کنید و در باره پرداز های تاریک و روشن به آنها معلومات بدهید .

### فعالیت:



- ♦ رسم فوق را ببینید، ابتدا خطوط بیرونی آنرا کار نموده، بعد ذریعه پردازهای تاریک و روشن تصویر را برجسته سازید.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان به شکل داده شده علاقه گرفته اند؟
- ♦ آیا رهنمایی معلم در نظر گرفته شده است؟

تمرین خانه:



پرداز را در رسم خوشه انگور در نظر گرفته، رسم نمایید.



## خوشه انگور

هدف: آشنا ساختن شاگردان با رنگهای که در خوشه انگور وجود دارد.

پرسشها:



- چند رنگ انگور را می شناسید؟
- کدام ولایات افغانستان با غهای انگور دارد؟



معلم محترم:

- ♦ در رنگ آمیزی (انگور) شاگردان را رهنمایی نموده و کارهای هر شاگرد را در گوشه کتابچه اش اصلاح نمایید، بعد از ارایه جوابات آنها را در تکامل و انکشاف استعداد های شان تشویق نمایید.

فعالیت:



- ♦ شاگردان به گروپها تقسیم شده در باره رنگ آمیزی شکل فوق باهم مشوره نمایند، بعد کار خود را غرض نمایش پیش روی صنف بگذارند.



ارزیابی:

- ♦ آیا رنگ ها را تفکیک کرده می توانند؟
- ♦ آیا رنگها بجایهای مناسب آن استعمال شده است؟

تمرین خانه:



رنگ آمیزی خوشه انگور را در نظر گرفته رسم نمایید.

## پروانه ها

هدف: شناخت شاگردان از پروانه ها طرز ترسیم و رنگ آمیزی آن.

پرسشها:



- پروانه ها دارای کدام رنگها اند؟
- از پروانه ها خوش تان می آید؟



معلم محترم:

♦ نخست در باره پروانه ها به شاگردان معلومات بدهید، بعد در قسمت شکل دهی (رسم) و رنگ آمیزی آنها را کمک کنید و برای شان بگوئید که بیرون از صنف شکل اصلی پروانه ها را بدقت ببینند.

فعالیت:



♦ شاگردان مطابق ذوق خویش یکی از اشکال فوق را شکل دهی (رسم) نموده، بعد رنگ آمیزی نمایند و به رهنمایی استاد توجه داشته باشند.



ارزیابی:

♦ تا چه اندازه رنگها در جای مناسب استعمال گردیده است؟

تمرین خانه:



یک پروانه را از کاغذ و یا مواد دیگر بسازید.

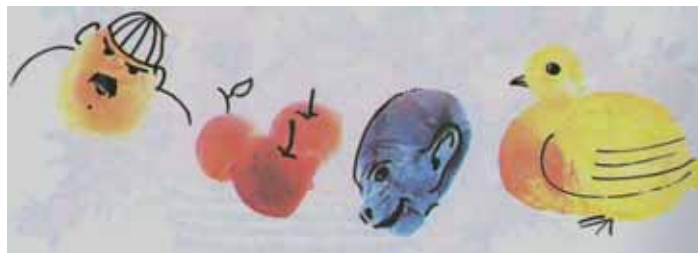


هدف: آموزش تصاویر ابتکاری ذریعۀ انگشتان توسط رنگ و خطوط.

پرسشها:



- تصویرهای ابتکاری را چرا کار می کنید؟
- از ساختن تصویر ابتکاری چه لذت می برید؟



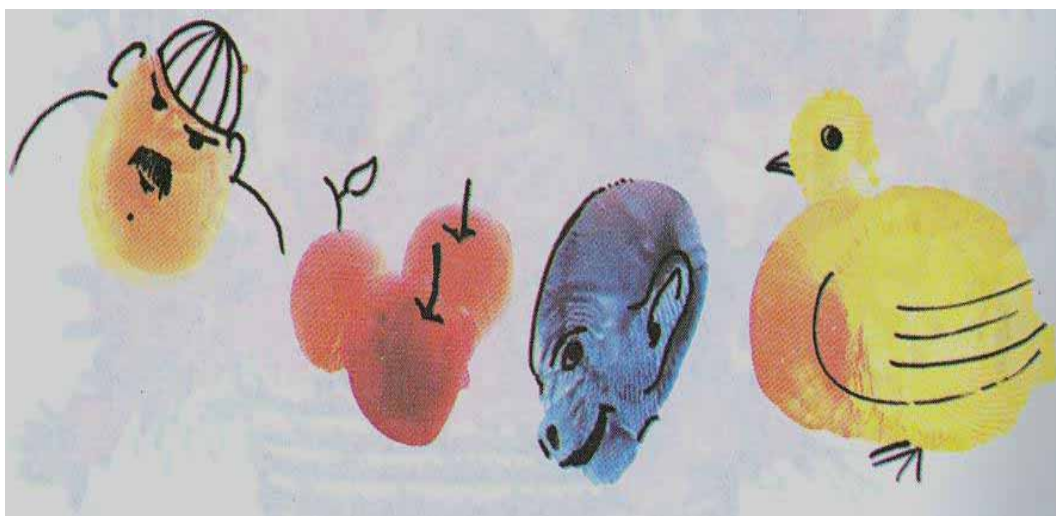
معلم محترم:

♦ بر علاوه اشکال کتاب به شاگردان بگویید که بعضی اشکال خارج از صنف بنظر تان می خورد از آنها هم استفاده کنند و آنها را تشویق نمایید تا استعداد های شان تبارز پیدا کنند.

فعالیت:



♦ شاگردان اشکال فوق را کار کرده می توانند اگر خارج از صنف چنین اشکال را که می بینند مطابق خواست خود کار کنند.



ارزیابی:

♦ آیا شاگردان در اشکال ابتکاری از خود توانمندی نشان داده اند؟.

تمرین خانه:



یک تصویر ابتکاری مطابق خواست خودتان کار نمایید.

## دیزاین

### درس بیست و دوم

هدف: آموزش رنگ آمیزی دیزاینها و استفاده مناسب از مواد محیطی برای ساختن دیزاینها .

پرسشها:



- برای ساختن یک دیزاین از محیط ما حول تان چه قسم مواد را انتخاب می کنید؟
- تا حال دیزاینهای اسلامی را دیده اید؟



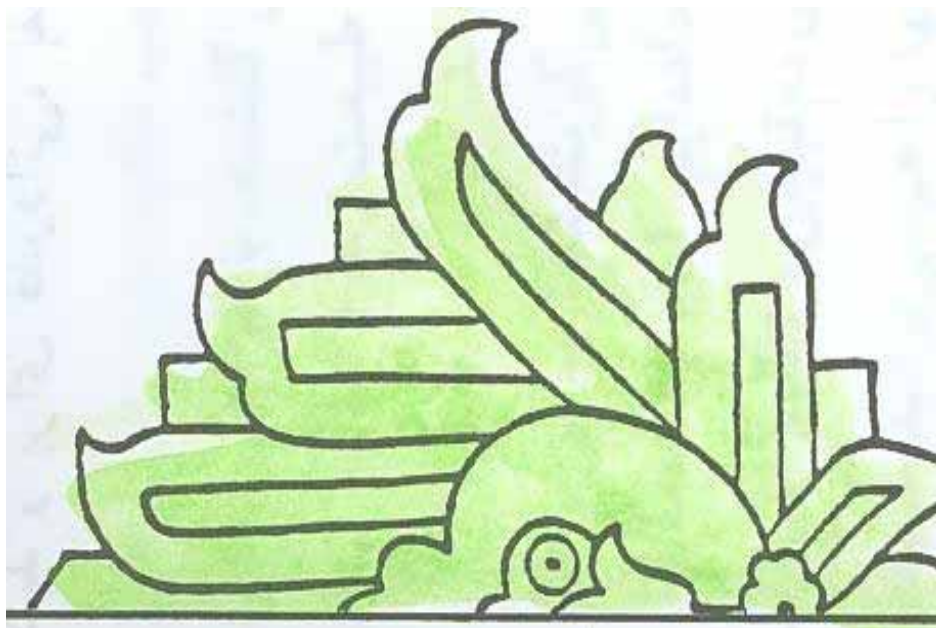
معلم محترم:

♦ به شاگردان بگویید که از مواد ساده محیطی خویش نظر به ذوق و علاقه شان بعضی از دیزاینها را ساخته و آن را در جای مناسب بکار برند می توانند از برگها، از قطع کردن مقوای رنگه، از دیوارها، منارها و مساجد که دیزاینهای اسلامی در آن کار شده است استفاده نمایند.

فعالیت:



♦ شاگردان بر علاوه دیزاین فوق می توانند بعضی دیزاینها را خارج از صنف درسی مطابق میل خود بسازند، روز بعد آن را غرض نمایش پیش روی صنف بگذارند.



ارزیابی:

- ♦ آیا از مواد طبیعی استفاده شده است؟
- ♦ آیا به صورت درست ترتیب و تنظیم شده است؟

تمرین خانه:



یک دیزاین بسازید و از نظر معلم بگذرانید.



## دیزاین ابتکاری

درس بیست و سوم

هدف: آموزش دیزاینهای ابتکاری از مواد طبیعی.

پرسشها:



- از کدام مواد طبیعی دیزاینها ساخته می شود؟
- بالای چی فکر می کنید و چی می سازید؟



معلم محترم:

♦ شاگردان را تشویق کنید و چیزی را که می سازند بالای آن عمیقاً فکر نموده، بعد از تصمیم قاطع شی مورد نظر خود را بسازند. شما آنها را رهنمایی کنید اثر هر شاگرد را غرض نمایش به دیوار صنف بگذارید و کار هر کدام را تقدیر نمایید که ذهناً استعداد های شان رشد کند.

فعالیت:



♦ شاگردان شکلی را که می سازند بالای آن فکر نموده به دقت آنرا بسازند و بر علاوه شکل فوق می توانند با در نظر داشت آن مطابق میل خویش اشکال دیگری را هم بسازند.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان طرز تفکر خود را در ساختن شی مطلوب تبارز داده میتوانند؟
- ♦ آیا شاگردان میتوانند از مواد طبیعی استفاده خوب نمایند؟

تمرین خانه:



مطابق میل خود کار کنند.

هدف: آشنایی با انتخاب رنگ واستعمال آن در دیزاینها .

پرسشها:



- کدام رنگها را خوش دارید نام بگیرید ؟
- از رنگ آمیزی دیزاینها چه احساس می کنید ؟



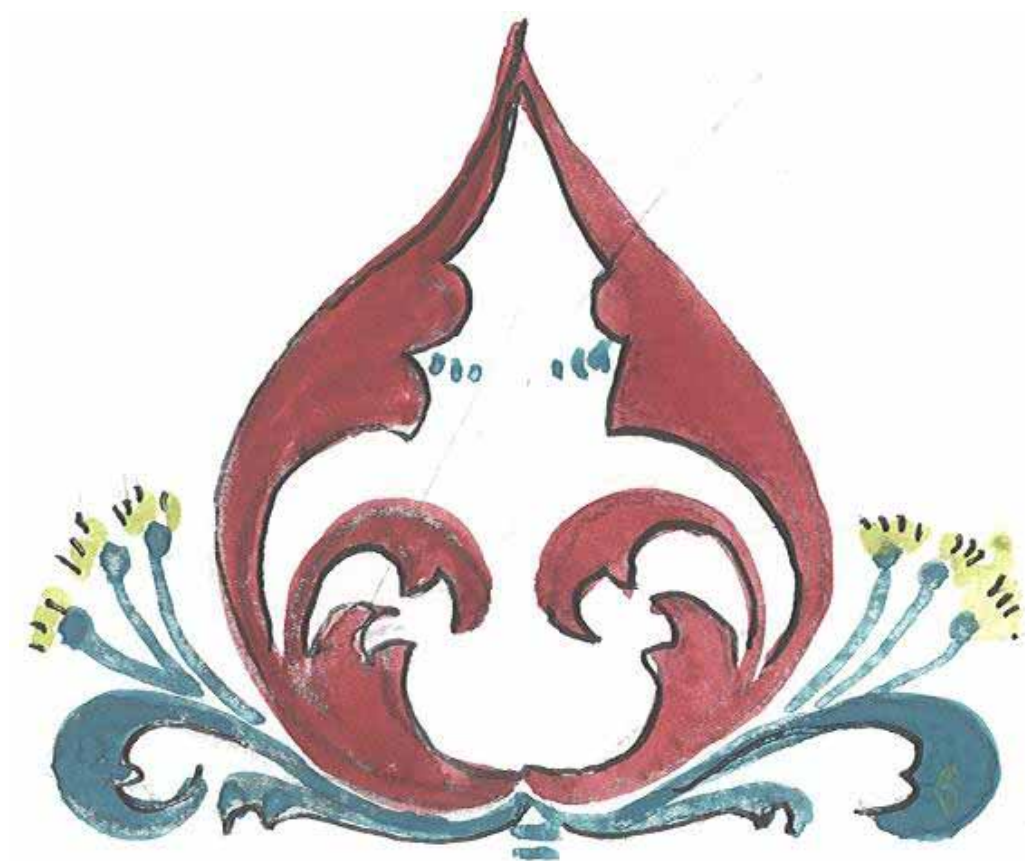
معلم محترم:

♦ کوشش شود که شاگردان در شکل دهی (رسم) و نظم دادن دیزاینها رنگ آمیزی را رهنمایی کنید. در اخیر کار هر کدام آنها را در کتابچه رسم شان اصلاح نمایید.

فعالیت:



شاگردان شکل را رسم و رنگ آمیزی کنند .



تمرین خانه:



دیزاینهای مختلف را در خانه کار نمایید



هدف: آموزش شاگردان برای فکر کردن و مجسم ساختن اشکال تخیلی.

پرسشها:



- بخاطر شکل در باره چه فکر می کنید؟
- کار کردن اشکال تخیلی چه فایده دارد؟



معلم محترم:

- ♦ راجع به اشکال تخیلی به شاگردان معلومات ارایه بدارید و آنها را متوجه به فکر نمودن، ترسیم اشکال تخیلی بسازید، بعد رسامی ایشان را در گوشه کتابچه شان اصلاح نموده و شاگردان را تشویق نمائید.

فعالیت:



- ♦ شاگردان معلوماتی را از رهنمایی معلم حاصل کرده اند، در باره رسم های تخیلی با در نظر داشت شکل فوق یک تصویر از فکر خود بسازند.



ارزیابی:

- ♦ آیا شاگردان مهارت فکر کردن را پیدا نموده اند
- ♦ آیا مهارت عملی کردن را حاصل کرده اند؟

تمرین خانه:



رسم های تخیلی را در خانه رسم کنید.

## شکل ابتکاری

هدف: شناخت در طرحهای اشکال ابتکاری.

پرسشها:



- تا حال اشکال ابتکاری را ساخته اید؟
- چه چیزی باعث رشد استعداد ها می گردد؟



معلم محترم:

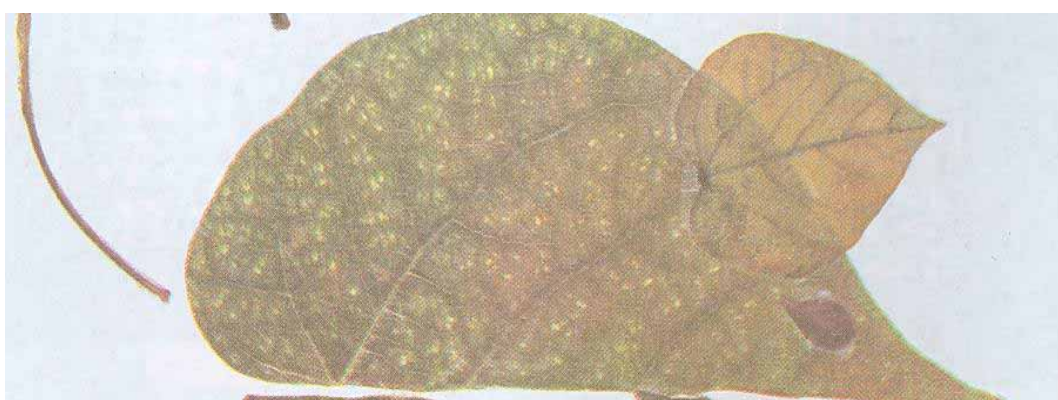
♦ شاگردان را متوجه سازید که از مواد طبیعی اشکال ابتکاری ساخته. شما در تکمیل اشکال آنها را راهنمایی نموده، در اجرای کار فعالیت داده شده را در ذهن خود داشته باشند و به آنها گفته شود که بر علاوه شکل فوق می توانند بعضی اشکال ابتکاری دیگری را هم بسازند.

فعالیت:



♦ شاگردان بر علاوه شکل فوق یک اثر ابتکاری از خود بسازند و کار خود را به دیگران نشان بدهند که باعث پیشرفت در کار شان شود.





ارزیابی:

- ♦ آیا توانمندی استفاده مناسب از رسم های ابتکاری را کسب نموده اند؟
- ♦ توانمندی در ساختن رسم های ابتکاری از خود نشان داده میتوانند؟

تمرین خانه:



اشکال ابتکاری در خانه رسم نمایید



## اشکال ابتکاری

درس بیست و هفتم

هدف: آموزش اشکال ابتکاری از مواد دست داشته محیطی.

پرسشها:



- موادیکه در اشکال ابتکاری بکار میرود نام بگیرید؟
- از مواد محیطی چه ابتکار می کنید؟



معلم محترم:

♦ در باره اشکال ابتکاری به شاگردان معلومات ارایه کرده و بگویید که (مواد طبیعی، پف کردن رنگ توسط نیچه، توسط تار آلوده در رنگ، از قطع کردن مقوای رنگه، قطع کردن شاخه درختان، از برگ گلها و...) از تمامی گفته های ذکرشده اثر خوب هنری بدست می آید با در نظر داشت اشکال فوق.

فعالیت:



♦ شاگردان می توانند اشکال فوق را کار بکنند از برداشت آن بعضی اشکال ابتکاری دیگر را بسازند.



ارزیابی:

- ♦ آیا قوه ابتکار شاگردان انکشاف یافته است؟
- ♦ آیا مهارت در پیدا کردن مواد را پیدا کرده اند؟

تمرین خانه:



با ذوق خود اشکال ابتکاری رسم نمایید.

## گل های کاغذی

هدف: آموزش برای ساختن اشکال کاغذی.

پرسشها:



- از کاغذ های سفید و رنگه چه چیزها ساخته می توانید؟
- از ساختن اشکال کاغذی چه احساسی به شما دست میدهد؟



معلم محترم:

- ♦ تمام مراحل ساختن اشکال کاغذی را یک یک به شاگردان ارایه بدارید و آنها را در ساختن تشویق کنید تا استعداد شان تبارز نماید.

فعالیت:



- ♦ مراحل شکل فوق را بدقت دیده بدقت و مطابق رهنمود داده شده اجرا نمایید. تا شکل مطلوب بدست آید.





## دو رنگ بیطرف

هدف: آشنایی شاگردان با دو رنگ بیطرف و طریق استفاده آنها .

پرسشها:



- رنگهای بیطرف در نقاشی چه وقت مورد استعمال قرار می گیرد؟
- رنگهای بیطرف را در طبیعت دیده می توانید؟



معلم محترم:

♦ از جمله سه رنگ بیطرف در نقاشی در باره دو رنگ (سیاه و سفید) به شاگردان معلومات ارایه بدارید و به آنها طریق استفاده آن را رهنمایی کرده، برایشان بگوئید که رسم خیالی را ترسیم کنید که در آن رنگهای بیطرف بکار رفته باشد.

فعالیت:



♦ شاگردان رسم خیالی را کار کنند که در آن رنگهای بیطرف استعمال شده باشد .

## رسم تخیلی

### درس سی ام

هدف: آشنایی شاگردان در باره شکل که در ذهن شان خطور می کند و آنرا بروی صفحه کاغذ طرح می نمایند.

#### پرسشها:



- چطور فکر می کنید و چه می سازید؟
- از ساختن اشکال تخیلی چه احساس برایتان رخ میدهد؟



#### معلم محترم:

- ♦ شاگردان را به فکر نمودن و ابتکار کردن در اشکال رهنمایی نمایید و در باره رسمهای تخیلی به آنها قدری معلومات ارایه بدارید، کوشش کنید که با تشویق نمودن ایشان را وادار به عملکرد بسازید.

#### فعالیت:



- ♦ شاگردان پیش ازینکه اشکال را بسازند شکل فوق را بدقت نگاه کنند برای چند دقیقه با دقت کامل در باره اشکال تخیلی فکر کرده، بعد آن را در عمل پیاده نمایند.